

Viðtakandi: Skóla- og frístundaráð

Sendandi: Steinn Jóhannsson, sviðsstjóri skóla- og frístundasviðs

Reykjavík, 5. mars 2026

MSS25110035

Aðgerðaáætlun skóla- og frístundasviðs vegna Stefnu um fjölmeningarborgina Reykjavík 2026-2030

Á fundi borgarstjórnar þann 16. desember 2025, var samþykkt **Stefna um fjölmeningarborgina Reykjavík 2026-2030**. Í bréfi Mannréttindaskrifstofu, dags. 2. janúar 2026 var sviðum og skrifstofum Reykjavíkurborgar falið samkvæmt aðgerðaráætlun stefnunnar að kynna sér stefnuna og greina hvernig málaflokkurinn snertir þeirra starfsemi sem atvinnurekandi, þjónustuveitandi, samstarfsaðili og verkkaupi og að vinna tímasettar aðgerðir fyrir stefnuna. Eftirfarandi aðalmarkmiðum stefnunnar var vísað til skóla- og frístundasviðs og óskað eftir aðgerðaáætlun sviðsins á grunni þeirra.

1. Efla menningarnæmi og fjölmeningarhæfni starfsfólks og hæfni til að vinna með öllum börnum með áherslu á inngildinguna.
2. Halda áfram að efla kennslu og stuðning í íslensku fyrir nemendur með annað móðurmál en íslensku.
3. Styðja og valdefla foreldra í hlutverki sínu sem skólaforeldrar.
4. Skapa vettvang og tækifæri fyrir aukna félagsfærni, tengslamyndun og eflandi samskipti barna í skóla- og frístundastarfi.

Skóla- og frístundasvið hefur yfirfarið stefnuna og hér eru tíundaðar aðgerðir og verkefni skóla- og frístundasviðs sem tengjast beint markmiðum **Stefnu um fjölmeningarborgina Reykjavík 2026–2030**. Skóla- og frístundaráð samþykkti í lok árs 2024 [almennar aðgerðir Menntastefnu Reykjavíkur](#) fyrir árin 2025–2027, alls 56 aðgerðir. Mikill samhljómur er milli þeirra og áherslna fjölmeningarstefnunnar, og því eru flest þau atriði sem hér eru tilgreind hluti af þeirri aðgerðaáætlun sem nú er unnið eftir á sviðinu. Stórum hluta aðgerða á að vera lokið árið 2027 en margar þeirra munu halda áfram eftir það tímabil, þar sem um er að ræða fræðslu fyrir starfsfólk, foreldra og nemendur sem eru hópar í stöðugri endurnýjun. Haustið 2027 munu verða mótaðar almennar aðgerðir fyrir árin 2028–2030 með hliðsjón af fjölmeningarstefnunni. Númer aðgerða hér fyrir neðan vísa í samsvarandi aðgerðir í aðgerðaáætlun menntastefnunnar til að auðvelda eftirfylgni. Með þessum aðgerðum er verið að þróa og breyta starfsháttum til framtíðar. Um er að ræða viðvarandi verkefni þar sem brugðist er við þörfum skóla- og frístundastarfs á hverjum tíma, þannig að þekking og færni starfsfólks haldist og þróist. Aðstæður breytast stöðugt og því þarf fræðsla sem styður inngildinguna að vera í boði á hverjum tíma. Sama gildir um stuðning við foreldra, sem einnig þarf að endurnýja reglulega.

Reykjavík

Aðgerðir og verkefni skóla og frístundasviðs

1. Efla menningarnæmi og fjölmenningshæfni starfsfólks og hæfni til að vinna með öllum börnum með áherslu á inngildingu.

Aðgerðir í Menntastefnu 2025-2027:

- Aðgerð nr. 3 - Að auka fræðslu og símenntun um menningarnæmi og fjölmenningu þar sem boðið er uppá fræðslu fyrir allt starfsfólk sem nær yfir menningarnæmi, menningarfærni og viðbrögð við hatursorðræðu og fordómum.
- Aðgerð nr. 9 - Styðja við áætlanir mennta- og barnamálaráðuneytis. Fylgja eftir verkefnum eins og MEMM til að auka færni starfsfólks í að stuðla að farsælli inngildingu og menntun allra barna.

Verkefnastjórar í fjölmenningu hjá Miðju máls og læsis

Hjá Miðju máls og læsis starfa verkefnastjórar í fjölmenningu sem hafa það megin hlutverk að skipuleggja og efla inngildandi skóla- og frístundastarf. Þeir styðja stjórnendur og starfsfólk í inngildandi vinnubrögðum, bjóða upp á fræðslu og þróa verkefni.

Fjölmennning til framtíðar er liður í að efla allt starfsfólk á skóla- og frístundasviði til að fylgja stefnu skóla- og frístundasviðs í fjölmenningu, aðalnámskrá grunnskóla, aðalnámskrá leikskóla og starfsskrá frístundamiðstöðva með áherslu á að valdefla og styrkja stöðu allra í að hafa inngildingu að leiðarljósi. Framkvæmdin hófst 2023 og er gert ráð fyrir að vera lokið í lok árs 2027. Eftir að verkefninu líkur verður fræðsla í borði fyrir nýtt starfsfólk í skóla- og frístundastarfi á Torginu undir nafninu *Fjölmennning til framtíðar*.

Fjölmenningsarteymi skrifstofu skóla- og frístundasviðs

Á skrifstofu skóla- og frístundasviðs er starfandi fjölmenningsarteymi sem skipuleggur, þróa og fylgir eftir verkefnum er varða fjölmenningu og inngildandi skóla- og frístundastarf.

Aðgerðaráætlun gegn rasisma í skóla- og frístundastarfi

Á skóla- og frístundasviði Reykjavíkurborgar er verið að innleiða aðgerðaráætlun gegn rasisma í skóla- og frístundastarfi sem nær til leikskóla, grunnskóla, frístundaheimila og félagsmiðstöðva. Megin markmið áætlunarinnar er að koma á skýrum verkferlum til að bregðast við rasískum atvikum, auka fræðslu og tryggja að ekkert barn, foreldri eða starfsfólk séu útilokuð á grundvelli uppruna, húðlitar o.s.frv. Meðal þess sem hefur verið gert er:

- Fræðsla til allra stjórnenda á skóla- og frístundasviði um fordóma, rasisma og hatursorðræðu
- Fræðslumyndbönd inná Torgið um Inngildingu og menningarnæmi
- Verklag um viðbrögð við rasisma – veggspjaldi dreift á allar starfsstöðvar

MEMM, menntun, móttaka, menning

MEMM er samstarfsverkefni Miðstöðvar menntunar og skólaþjónustu (MMS) og Miðju máls og læsis (MML) með stuðningi samhæfingarstjóra frá mennta- og barnamálaráðuneytinu. Verkefnið byggir á að efla móttöku og vinnu með börnum og fjölskyldum af erlendum uppruna í skóla- og frístundastarfi. Verið er að byggja upp samhæfða móttöku á landsvísi, efla starfsfólk í að mæta fjölskyldum af erlendum uppruna og byggja upp inngildandi skóla- og frístundastarf. Einn liður í því er að efla störf

brúarsmiða. Bæði í starfi með fjölskyldum en einnig í fræðslu til starfsfólks. MMS réð til sín teymi sem speglar teymi Miðju máls og læsis en Miðja máls og læsis er fyrirmynd að verklagi og verkefnum MEMM teymisins. Í samvinnu við MMS heftur þróast samhæft verklag fyrir allt landið. Sett hefur verið upp vefsíða undir formerkjum MEMM með fræðsluefni og er boðið upp á fræðslu og námskeið tengt viðfangsefnum MEMM.

2. Halda áfram að efla kennslu og stuðning í íslensku fyrir nemendur með annað móðurmál en íslensku.

Aðgerðir í Menntastefnu 2025-2027:

- Aðgerð nr. 7 - Samstarfsverkefni um máltöku og inngildingu verði byggt upp og það leitt af sérfræðingum. Horft verður til verkefna sem hafa sýnt árangur og er verkefnið Ísbrú í Breiðholti, sem er í vinnslu, eitt af þeim verkefnum.
- Aðgerð nr. 9 - Styðja við áætlanir mennta- og barnamálaráðuneytisins um MEMM til að styðja við farsælli inngildingu og menntun allra barna með fræðslu, stuðning og efla fjölbreytta kennslu- og starfshætti.

Verkefnið Látum draum allra barna rætast – endurskoðun á ÍSAT kennslu og heildræn nálgun á stuðning og kennslu vegna barna með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn. Verkefnið er í vinnslu og hófst haustið 2025 og gert ráð fyrir að innleiðing hefjist haustið 2026.

3. Styðja og valdefla foreldra í hlutverki sínu sem skólaforeldrar.

Aðgerðir í Menntastefnu 2025-2027:

- Aðgerð nr. 18 - Að þróa foreldrafræðslu og foreldranámskeið til að styðja og valdefla foreldra og forsjáraðila í hlutverki sínu með að bjóða uppá námskeið og fræðslu.
- Aðgerð nr. 19 - Að styðja við starf foreldrafélaga með því að byggja upp aukið samstarf milli foreldrafélaga og miðstöðvar
- Aðgerð nr. 22 - Að útbúa fræðsluefni um menningarnæmni fyrir foreldra þar sem stutt er við og foreldrar valdefldir.
- Aðgerð nr. 23 - Að kynna íslenskt skólakerfi og leiðir til stuðnings í námi þar sem áhersla er lögð á að kynna fyrir foreldrum með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn fyrir íslensku skólastarfi þar sem lögð er áhersla á að hafa væntingar til barna og finna leiðir til að styðja börn sín í námi
- Aðgerð nr. 44 - Fræða foreldra um mikilvægi lestrarnáms þar sem áhersla er lögð á að bjóða foreldrum uppá fræðslu um hvernig þeir geti stutt barn sitt við lestur frá leikskóla og út grunnskóla.

Brúarsmiðir Miðju máls og læsis

Hjá Miðju máls og læsis starfa brúarsmiðir sem hafa það megin hlutverk að byggja brú milli menningarheima. Milli barna og fjölskyldna með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn og starfsfólks í skóla- og frístundastarfi. Þeir styðja við nám barna og aðstoða við móttöku. Brúarsmiðir styðja kennara og starfsfólk með fræðslu sem stuðlar að menningarnæmni og skilningi á bakgrunni nemenda. Einnig styðja þeir foreldra af erlendum uppruna. Fræða þá um íslenskt skóla- og frístundastarf, gera þá meðvitaða um ábyrgð sína, hlutverk og skyldur sem skólaforeldri og kenni þeim mikilvægi þess að taki virkan þátt í skóla- og frístundastarfi barna þeirra.

4. Skapa vettvang og tækifæri fyrir aukna félagsfærni, tengslamyndun og eflandi samskipti barna í skóla- og frístundastarfi.

Aðgerðir í Menntastefnu 2025-2027:

Reykjavík

- Aðgerð nr. 46 - Að auka samstarf skóla- og frístundastarfs um áhugasviðsverkefni þar sem lögð er áhersla á að dýpka þekkingu barna á áhugasviði sínum bæði í skóla og frístundastarfi
- Aðgerð nr. 26 - Að styrkja félagsmiðstöðvastarf fyrir 10-12 ára þar sem áhersla er á að styrkja félagsleg tengsl í aldurshópnum og skapa samfellu í félagsstarfi barna á grunnskólaaldri
- Aðgerð nr. 25 - Að hlúa að óformlegum samskiptum þar sem skapaður verður vettvangur og tækifæri fyrir aukna félagafærni, tengslamyndun og eflandi samskipti

Hópastarf með nemendum á unglingastigi

Skóla- og frístundasvið starfrækir tvö þróunarverkefni er lúta að hópastarfi með unglingum sem hafa fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn frá Mið austurlöndum. Annars vegar eru tveir hópar með strákum á unglingastigi og einn hópur með stúlkum á unglingastigi. Hópastarfið stuðlar að inngilding, sjálfstyrkingu og tengslamyndum.

Reglubundin fræðsla með beina tengingu með *Stefnu um fjölmenningsborgina Reykjavík*.

Auk ofangreindra aðgerða og verkefna sem þeim tengjast býður Miðja máls og læsis árlega uppá eftirfarandi fræðslu:

Leikskólar:

- Fjölmenningslegt leikskólastarf – heimamál og heimamenning
- Hæfniræmmar í íslensku fyrir fjöltyngd börn í leikskóla og Gefðu 10
- Börn á flóttu
- Millimenningsfræðsla fyrir starfsmenn skóla
- Fræðsla um málstefnu í skóla- og frístundastarfi
- „Á ég að segja eitthvað?“ Viðbrögð við rasisma og hatursorðræðu

Grunnskólar:

- „Á ég að segja eitthvað?“ Viðbrögð við rasisma og hatursorðræðu
- Börn á flóttu
- Fjölmennings er fjársjóður - spornað gegn staðalmyndum
- Millimenningsfræðsla fyrir starfsmenn skóla
- Fræðsla um hatursorðræðu
- Fræðsla um málstefnu í skóla- og frístundastarfi

Frístundamiðstöðvar

- „Á ég að segja eitthvað?“ Viðbrögð við rasisma og hatursorðræðu
- Inngilding og menningarnæmi
- Börn á flóttu
- Millimenningsfræðsla fyrir starfsfólk
- Fræðsla um hatursorðræðu
- Fræðsla um málstefnu í skóla- og frístundastarfi

Fræðsla á Torginu:

- Inngilding og menningarnæmi
- Börn í viðkvæmri stöðu

Fræðsluefni á heimasíðum Miðju máls og læsis og MEMM:

- Fræðslumyndbönd með menningarfræðslu nokkurra menningarheima
- Fræðslumyndbönd með fordómafræðslu
- Fræðsluefni um móttöku barna með skerta skólagöngu

Reykjavík